

usnesení č. 124/09/04

Archiv a programové fondy České televize

Útvar Archiv a programové fondy České televize je zařazen podle archivního zákona (novely) ČNR ze dne 29.4.1992 mezi archivy zvláštního významu. Pro APF, resp. ČT je nejdůležitějším fondem archivní fond audiovizuálních záznamů vzniklých z činnosti Československé, resp. České televize od roku 1953 do současnosti. Odborné činnosti spojené s obhospodařováním těchto záznamů se řídí tímto zákonem a dalšími interními televizními předpisy. Další záznamy na jiných médiích jako fonozáznamy, písemné záznamy vztahující se k programu jsou podkladem pro vznik výsledných audiovizuálních děl.

Archiv vznikl souběžně s výrobou a vysíláním České resp. Československé televize od roku 1953. Jako samostatný útvar byl Archiv založen 1. dubna 1956. Během své historie procházel archiv jednak mnoha organizačními přeměnami – skladbou svých oddělení a měnil i svoji pozici – buď byl podřízen ŘP, RV nebo GR. Aktuálně je APF začleněn mezi útvary ŘP a jeho vnitřní členění je uvedeno níže a odpovídá provozním potřebám současné ČT. Za celou dobu historie Archivu bylo v něm nejvíce zaměstnáno lidí na jaře 1990 – bylo to 92 pracovníků. Po rozdělení Československa byly rozděleny i archivní fondy – co bylo do 1. ledna 1992 vyrobeno na Slovensku slovenskou televizí, zůstalo ve fondu ST, co v České republice, je v Archivu ČT. Výjimkou byly zpravodajské relace, vyráběné ve federální Ústřední redakci TN – podle Dohody mezi ČT a ST mají obě strany nárok na bezplatné poskytnutí těchto záznamů druhou stranou, pouze za úhradu technických nákladů na jejich přepis.

V počátcích evidence archivních záznamů (ať audiovizuálních či jiných), byla pravidla pro jejich evidenci a dokumentaci mnohonásobně jednodušší – stačilo tehdy zaevidovat signaturu, název, stopáž a datum do přírůstkové knihy a napsat kartotéční lístek se signaturou filmu, názvem pořadu, stopáží a někdy režiséra. Postupem doby se zvyšovaly nároky na dokumentaci, přibývaly povinné položky – účinkující, anotace, obsah atd., zvyšoval se počet a druhy archivních katalogů (názvový, předmětový, tématický). V roce 1987 začala ČST používat počítačový program pro archivaci – tzv. ISIS, do něhož byly postupně vkládány informace o již archivovaných záznamech a zároveň nová televizní výroba. Archivace ve zpravodajství využívala počítačový program FOX-PRO, který procházel lety modernizací a slouží potřebám především ŘZ dodnes, některé jeho funkce a možnosti vyhovují provozu ŘZ daleko lépe (především rychlost, přehlednost a plošné vkládání dat i přehled o záznamu), než systém ORACLE – PROVYS, který byl v ČT zaveden na podzim 1997. Dnešní DB a její program PROVYS umožňuje dokumentovat audiovizuální záznam podle zhruba 130ti položek – technické, programové, archivní údaje jsou během výroby pořadu postupně vkládány do databáze a naskýtají se tak daleko širší možnosti pro jeho zpětné vyhledání podle mnoha různých hledisek. Pro dokumentaci zejména hrané tvorby je program tohoto druhu vhodnější, než FOX-PRO. Navíc při budoucím přechodu na digitalizaci umožňuje i využití dalších metadat – klíčové obrázky, komprimovaný záznam celého díla atd.

V prvních letech vysílala ČST převážně živě, bez předchozího nebo následného záznamu (telerecording – TRC). Proto je uchováno pouze zhruba 5-10% z toho, co šlo v 50tých letech do éteru. Postupně se ale archiv plnil více – nejdříve filmy (především 16 a 35mm, od r. 1967 začal být používán TMZ, který postupem doby měnil v souvislosti s technologickým vývojem formát (2'-quadrupelexy tzv. dvoupalce, 1'-jednopalce, kazety U-matic, analogové a digitální bety). V současnosti uchovává archiv cca 95 procent všeho, co ČT odvysílá. Hrubým odhadem lze říci,

že v archivu je uloženo cca 60% všeho, co za více než padesát let své existence ČT a ČST vysílala. Představuje to přibližně 210 000 hodin audiovizuálního záznamu.

Kromě audiovizuálních záznamů jsou v archivu uloženy i zvukové a písemné záznamy (hudba, ruchy, scénáře, výrobní složky pořadů, administrativní korespondence televize, sbírka fotografií, partitur, scénických návrhů a loutek).

Objem archivovaných záznamů a jejich výběr procházel v historii také svým vývojem. Na skartačních pravidlech se podílelo několik faktorů, od objektivních – nezařazení záznamů bez trvalé archivní hodnoty do archivního fondu, nevyhovující technický stav záznamu, finanční důvody (cena záznamového média a možnost jeho znovupoužití, nedostatek prostoru v depozitářích) až po faktory stranického hodnocení významu archiválie z politického hlediska. Dnes je u odvysílaných pořadů uplatňováno pouze hledisko trvalé archivní hodnoty. Za poslední léta jsou uchovávané všechny odvysílané pořady s trvalou archivní hodnotou, navíc u zpravodajských relací uchovává archiv i cca 10% hrubého, natočeného záznamu. Skartační pravidla platná v ČT jsou následující – veškerý pomocný záznam je možno smazat měsíc po schválení vysílacího čistopisu. Tvůrci mají za úkol navrhnout a zdokumentovat k archivaci pomocné záznamy, které mají archivní nebo programovou hodnotu. S praktickým uplatňováním tohoto pravidla se ale setkáváme téměř výhradně u relací vyráběných ŘZ.

Veškeré archivní záznamy jsou soustředěny let na Kavčích horách v odpovídajících klimatických podmínkách, filmotéka a videotéka má moderní depozitáře, které směle konkurují vyspělým zahraničním televizním archivům. ADZ (archiv zpravodajských relací) zatím bohužel stále bojuje s nedostatkem prostoru jak depozitního tak projekčního a mnohdy s nedostatkem personálním – zejména během výroby a vysílání mimořádných relací vztahujících se k důležitým nebo krizovým českým nebo světovým událostem (povodně, 11. září 2001, válka, summity, volby, sportovní mistrovství, OH atd.). Úroveň zdokumentování fondů je třeba neustále vylepšovat, protože i obecná pravidla dokumentace a požadavky ochranných svazů i uživatelů jsou podstatně vyšší, než tomu tak bylo v minulosti. I tak je ale možno říci, že ve srovnání s okolním světem se nemá ani po této stránce Archiv ČT za co stydět. Je to ověřeno osobně při pracovních návštěvách zahraničních tv. Archivů, z nichž samozřejmě je možno také čerpat inspiraci pro racionálnější práci s archivními fondy. Během nedávného uspořádání pracovní schůzky programově-produkční komise Mezinárodní organizace tv. Archivů (FIAT) v Praze, se vyjádřila o archivu ČT velmi pochvalně většina účastníků – vedoucích archivů různých zahraničních televizí.

Všechny archiválie procházejí procesem zpracování – přebírání a evidence, dokumentace, kategorizace, výběr, skartace, technické restaurace pokud je třeba nebo přepisy na modernější médium. Pro využití konkrétních archiválií jak pro novou výrobu ČT tak pro vysílání repríz je zapotřebí zajišťovat tyto činnosti – vyhledávání záznamů, tvorba rešerší, doplňování informací do DB z různých pramenů, zapůjčování záznamů, technická a mechanická kontrola, zajišťování kontrolních projekcí (KOPRy), výroba skrytých titulků a znakové řeči, dodávání TMZ a filmů k prvovýrobě, postprodukci i vysílání. Kromě toho jsou archivní záznamy využívány i ke komerčním účelům pro prodej jiným televizním subjektům v ČR i zahraničí, ke studijním, badatelským a žurnalistickým účelům.

Základním využitím archivních fondů je z pohledu ČT výroba vlastních pořadů a vysílání archivních pořadů. Archivní dramaturgové nasazují do pravidelných vysílacích oken schématu 2004 - 32 oken týdně. S doplňky, stálými rezervami a rezervami za přímé přenosy, náhlými změnami, prázdninovým schématem a s exponovanými obdobími (Velikonoce, Vánoce) dosáhl však průměr roku 2003 - 74 pořadů týdně. Za rok 2003 bylo nasazeno k vysílání cca 4200 pořadů, z nichž bylo skutečně odvysíláno celkem 3870 pořadů v celkové stopáži 2004 hod. 48 min., což činí asi 11,4% celkové vysílací plochy ČT (tyto údaje nezahrnují reprízy Brna a Ostravy). V současné době pracuje v APF 51 pracovníků, z nichž je 19 vysokoškoláků.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA APF ČT

Videotéka

- Uloženo cca 170 000 telemagnetických záznamů(TMZ)....cca 160 000 hod.
- pohyb 240 000 TMZ/ročně - evidence, manipulace, skartace, čištění TMZ, fasování čistých TMZ
- přírůstek cca....4000 hod./ročně

Zajišťuje během každodenního (i soboty a neděle) 12ti hodinového pracovního cyklu zejména výrobu a vysílání programu.

Archiv a dokumentace zpravodajství – ADZ

- 35 000 kazet – cca 40 000 hod.
- pohyb 240 000 kazet ročně - informace, rešerše, manipulace, skartace, fasování
- přírůstek cca 3550 hod/ročně - dokumentace hrubého materiálu a odvysílané produkce, vkládání do databáze

Zajišťuje během každodenního(soboty, neděle, svátky) 19ti hodinového pracovního cyklu výrobu a archivaci odvysílané i hrubé produkce RZ, projekce a rešerše zejména pro redaktory RZ, dramaturgy TS a komerci ČT. V případě mimořádných událostí zajišťuje nepřetržitou službu.

Fonotéka

- 55 000 pásků - cca28 000 hod
- 1 500 CD
- 9 000 gramodesek
- pohyb 20 000/ročně evidence, manipulace, dokumentace, skartace, rešerše, informace
- přírůstek 380hod./ročně

Spolupracuje během každodenního (pondělí-pátek) 12ti hodinového pracovního cyklu se zvukovou výrobou, vytváří rešerše a výpůjčky pro hudební režiséry, zavádí se audioserver, který po síti na KH a OZ umožňuje přístup režisérům ozvučení on-line.

Filmotéka

- 83 000 titulů cca 24 000 hod.
- pohyb krabic 5 000/ročně
- přírůstek cca 500 hod/ročně - evidence, manipulace, výpůjčky, projekce, mechanická kontrola, čištění, skartace, dokumentace.

Dodává filmy pro výrobu tv. pořadů, komerci, projekci dramaturgů APF a PC a ke komerčním účelům, sanace fondu

Informatika

- úplně zdokumentováno cca 80 000 pořadů - dokumentace, vkládání do databáze, nasazování do vysílání podle dramaturgie repríz, informace, rešerše
- částečně zdokumentováno cca 90 000 pořadů
- zdokumentováno podle základních položek cca 30 000 pořadů

Spolupracuje zejména s dramaturgy, režiséry a autory PC redaktory ŘZ, dokumentuje archivní záznamy, vytváří rešerše, vybavuje agendu proplácení provozovacích a autorských honorářů, zajišťuje výrobu ST a ZŘ u repríz, objednává KOPRy

Dramaturgie repríz

- ročně nasazeno cca 4200 pořadů do vysílání-odvysíláno (v roce 2003) 3870 hodin.

Plní archivní okna ve VS, vybírá rezervy do vysílání a pořady pro náhlé změny, spolupracuje s tvůrci tv. pořadů, doplňuje chybějící informace o pořadech u dramatických, zábavných, hudebních, dětských, dokumentárních a publicistických pořadů.

Spisový archiv

- 1200 běžných metrů, tj. asi 90 000 položek
- pohyb 500 položek ročně
- přírůsteky 200/ročně...70 bm inventarizace, evidence, vkládání do databáze, informace, rešerše, manipulace, skartace

Dohledává a zprostředkuje informace, půjčuje archivní fotografie a kopíruje písemné doklady pro tv. tvůrce a další interní uživatele

Studijní knihovna

- 24 000 knih
- pohyb 14 000/ročně
- přírůstek 800/ročně bibliografický popis, vkládání do databáze, manipulace, výpůjční evidence,

Zapůjčuje knihy a periodika tv. pracovníkům, objednává pro celou ČT periodika i jednorázové publikace, zajišťuje chod čítárny.

APF Brno a APF Ostrava

APF Brno i Ostrava má vnitřní strukturu téměř shodnou – videotéka, filmotéka, fonotéka, spisový archiv (spisovna) – objemy fondů jsou započteny do celkové sumy u jednotlivých odd. APF Praha, filmy jsou ostatně téměř ze 2/3 již uloženy v Praze. APF Brno ani APF Ostrava nedokumentuje své zpravodajství, nýbrž tak činí jejich RZ a v Brně nemají knihovnu, pouze objednávají a platí periodika pro studio, v Ostravě mají na starosti i to.

V APF se v posledních 5ti letech zvýšil objem práce cca o 50 - 200% (jak v kterém útvaru) - reprízy, rešerše pro výrobu i komerci a studijní účely, používání archivních materiálů pro novou výrobu tv. pořadů, dokumentace nových zpravodajských relací, přepisy starých záznamových nosičů na moderní digitální médium, výroba ST a ZŘ, zpracování podkladů pro DILIA a Intergram za reprízy atd.

V budoucnu by měl Archiv ČT postupně procházet modernizací – přechodem na digitalizaci a uplatnění metadat na videoseveru. Digitalizace povýší o generaci práci s archivním materiálem, ČT se jí nevyhne, ale za cenu vyšších počátečních nákladů přinese digitalizace ve svém důsledku kvalitnější programy na obrazovku a nižší režijní náklady při výrobě a pregnančnější přístup k využití fondu z hlediska autorského práva.

2. Doplnující informace k realizovaným a plánovaným koprodukcím na roky 2004 a 2005

Výběrová komise na koprodukční projekty ČT pracovala ve složení Markéta Luhanová, Petr Erben, Ivan Hubač, Jan Otčenášek a Aleš Jurda. Z projektů prvního kola výběrového řízení, jejichž předkladatelé deklarovali v termínu do 15. května 2004 zájem o věcné plnění, vybrala komise jedenáct projektů. Kritéria výběru se řídila především uměleckou kvalitou předloženého scénáře, finančními nároky projektu, jeho využitelností na obrazovce ČT a v neposlední řadě i posláním veřejnoprávního média pomáhat vzniknout filmovým dílům nekomerčního charakteru. Tajným hlasováním dospěla komise ke konečnému pořadí vybraných projektů. Počet projektů, jimž by ČT byla schopna nabídnout věcné plnění, byl poměřován kapacitními možnostmi výroby. Vybraným projektům /respektive jejich předkladatelům/ bude nabízeno věcné plnění podle pořadí, na kterém se projekt umístil.

Seznam vybraných projektů:

1. *Hezké chvílky* /předkladatel Čestmír Kopecký, První veřejnoprávní/
2. *Sluneční stát aneb hrdinové dělnické třídy* /předkladatel Čestmír Kopecký, První veřejnoprávní/
3. *Milenci a vrazi* /předkladatel Prague International Films s.r.o./
4. *Skřítek* /předkladatel Vorel Film spol.s.r.o./
5. *Hrob K.* /předkladatel Vachler art Company/
6. *Indián a sestřička* /předkladatel Cineart Tv Prague spol.s.r.o./
7. *Goldbergovy variace* /předkladatel L.Němec, Easy House a.s./
8. *Šílení* /předkladatel Athanor - společnost pro filmovou tvorbu/
9. *Poslední léto* /předkladatel Kateřina Černá, Negativ s.r.o./
10. *Fimfárum 2* /předkladatel MAUR film s.r.o. Martin Vadas, Aurel Klimt/
11. *Ještě žiju s věšákem, plácačkou a čepicí* /předkladatel Jiří Konečný/

3. Doplnující informace k výkladu slova „tvorba“

Výraz „tvorba“ používá ČT ve smyslu ustanovení § 3, odst. 1, písm. f), zákona č. 483/1991 Sb. o České televizi, ve znění pozdějších předpisů, a ustanovení § 42, 43 a 44 zákona č. 231/2001 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů. Číselné údaje uvedené ve Výroční zprávě o činnosti České televize v roce 2003 odpovídají definicím obou citovaných právních norem.

Markéta Luhanová, ředitelka programu ČT